

Nela Brik. Živa Deen. Kaliopa Dimitrova. Ka Andrews.
Eta Sadar Breznik.
Alenka Kocuvan Polutnik. Marjetica Potrč. Metka Sitar. Judita Skalar.
Jelka Solmajer.

Foto: Maša Pirc

Eta Sadar Breznik

Ljubljana, 1950

Eta Sadar Breznik je od nekdaj zanimal prostor. Navdihovali so jo posegi vanj, njegova večplastnost in barvitost. Po diplomi na Fakulteti za arhitekturo se je posvetila raziskovanju tkanja in ustvarjanja v tekstilni umetnosti. Na tem področju je dejavna že od leta 1978. Leta 1976 je študij arhitekture v Ljubljani zaključila z nalogo *Poskus prostorske rešitve celodnevne osnovne šole* (soavtor M. Vojnovič, mentor prof. Edvard Ravnikar). V času študija je opravljala prakso v biroju Nika Kralja in v studiu Universitätsbauamt Stuttgart v Nemčiji, prvo zaposlitev pa je takoj po diplomi dobila v TOZD Medico engineering (klinični center). V obdobju 1900–1991 je pri profesorici Alexandri Manczak na Poljskem v Lodzu na Akademiji lepih umetnosti opravljala strokovno specializacijo.

Eta Sadar Breznik poudarja, da je pri projektih ključno dobro sodelovanje z naročnikom, skrbnost pri izpeljavi projekta ter odgovoren in strokoven pristop. Sedaj se ukvarja z oblikovanjem interierja in ustvarjanjem tkanih prostorskih instalacij. Izhodišče za slednje predstavljata osnovni material in tehnika sodobne tapiserije, s katerimi ustvarja različne prostore z močnim osebnim likovnim izrazom. Strukturirane tkanine se razlikujejo v debelini niti, gostoti tkanja in odnosu oblikovanega volumna do uporabnika izbranega prostora in svetlobe, ki nadgradi ustvarjeno prostorsko dinamiko.

Ustvarila je 23 samostojnih razstav in sodelovala na skupinskih razstavah tako v Sloveniji kot v tujini. Za svoje delo, ki je predstavljeno tudi v mnogokateri javni umetniški zbirki, je prejela precej nagrad; med drugimi bronasto priznanje na mednarodnem festivalu tapiserij v Beauvaisu (1996), nagrado Prešernovega sklada (1998) za razstavo tapiserij v Cankarjevem domu in nagrado Oblikovalski presežek DOS (2010).

Eta Sadar Breznik has always been interested in space and interventions in it, in its multiple layers and colours. Having graduated from the Faculty of Architecture, she focused on research into weaving and textile art. She has worked in the field since 1978. She completed her architecture studies in Ljubljana in 1976 with her thesis *A spatial solution attempt for all-day primary school* (co-authored by M Vojnovič, mentored by Prof Edvard Ravnikar). While studying, she did a traineeship in the office of Niko Kralj and in the studio of Universitätsbauamt Stuttgart, Germany. Immediately after graduation, she secured her first job in the Medico Engineering basic organisation of associated labour (Medical Centre). In 1990–1991, she undertook expert specialisation under Professor Alexandra Manczak at the Academy of Fine Arts in Lodz, Poland.

As her aims when working on projects, she mentions good cooperation with the client and being scrupulous in project realisation, as well as a responsible and professional approach. She designs interiors and creates woven spatial objects. When doing the latter, she bases her efforts on the base materials and contemporary tapestry techniques, which she applies to create various spaces with a strong personal artistic touch. Her structured tapestries vary in the thickness of the thread, the closeness of the weave, and the attitude of the designed volume to the user of the given space and the light that upgrades the created spatial dynamics.

Since 1989 she has staged 23 independent exhibitions and participated in numerous group shows in Slovenia and abroad. Her work is featured in many public art collections, and has won her many prizes, including bronze at the international tapestry festival in Beauvais (1996), a Prešeren Fund prize (1998) for her tapestry exhibition in Cankarjev dom, and a DOS Design Superlative Award (2010).

Dela (izbor) / Works (selection)

- Razstava Eta Sadar Breznik, Razstavni salon Rotovž / Exhibiton Eta Sadar Breznik, Rotovž Exhibition Space, Maribor, 1982
- Razstava Sculptural Tapestry, Tapestries Gallery/ Exhibitibion Sculptural Tapestry, Tapestries Gallery, Palo Alto, Kalifornija, ZDA / Palo Alto, California, USA, 1991
- Razstava 2. International Tapestry and Fibre Art Festival / 2nd International Tapestry and Fibre Art Festival Bauvais, Francija / Beauvais, France, 1996
- Razstava v Cankarjevem domu / Exhibiton in Cankarjev dom, Ljubljana, 1997
- Razstava na 6. International Textile Exhibition, Kyoto, Japonska / Exhibition in Kyoto, Japan, 1999
- Razstava na 5. International Tapestry and Fibre Art Festival, Bauvais, Francija / Exhibition in Beauvais, France, 2002
- Razstava na 11. International Triennial of Tapestry, Central Museum of Textiles, Lodz, Poljska / Exhibition in Lodz, Poland, 2004
- Redesign Europe Berlin 2005 (Razstava DOS) / Redesign Europe Berlin 2005 (DOS Exhibition), Berlin, Nemčija / Berlin, Germany, 2005
- Razstava v Galeriji Ars / Exhibition in Ars Gallery, Ljubljana, 2007
- Razstava Vtkana svetloba, Galerija Kresija / Exhibiton Light woven in, Kresija Gallery, Ljubljana, 2009

Metulji in Leteče preproge, Layerjeva hiša, Kranj, 2021

Prostorsko postavitve tkanih umetnostnih kosov ustvarja struktura tkanja tankih niti, povezanih v dvotočkovno obešeno strukturo metuljev. Lahkotne niti so povezane v gosto materialnost kovinskih žic, polstene volne in viskoze. Obliko prostorskega objekta narekuje sam objekt, ki se nosi na izbranih točkah. Forma, ki v opazovalcu ustvari vtis lebdenja, se mestoma guba in spominja na sproščenost metuljevega leta.

Foto: Maša Pirc

Foto: Maša Pirc

Foto: Zasebni arhiv E. S. B.

Foto: Zasebni arhiv E. S. B.

Tekstilni objekti Leteče preproge, Galerija Kresija, Ljubljana, 2009

Prostorski objekti iz različnih materialov (kovinske palice, kovinske žice, polstena volna, viskozne in sintetične niti) se s svojo zasnovo neposredno odzivajo na prostor, v katerega so postavljeni. Preko uporabe niti in tkanja na ročne statve umetnica ustvari ambient, ki ga določa medsebojna soodvisnost več likovnih rešitev – barvna polja, svetloba, senca, forma, iluzija in taktilna materialnost. S sprehodom skozi dinamično arhitekturno zasnovo se ustvarja prostor, poln abstraktne metaforike.

Razstava v avli Cankarjevega doma, Ljubljana, 1993

Lahkotnost visečih niti, ki se nizajo vzdolž avle Cankarjevega doma, zaznamuje premišljena postavitve in medsebojna navezava. Med strukturami nastajajo enkratni momenti prostorskih doživljajev. Razstava je vzbujala občutek izjemne lahkotnosti in obiskovalcu omogočala doživljaj lebdenja materiala in izkustvo ambients, ki nastane pod strukturo. Za konceptualno kompleksno in obsežno delo je avtorica prejela nacionalno nagrado Prešernovega sklada.

Foto: Zasebni arhiv E. S. B.

Viri / Sources: Zasebni arhiv Ete Sadar Breznik, Arhiv Maše Pirc / Private archive of Eta Sadar Breznik, Archive of Maša Pirc.

Besedilo / Text: Manca Košir

V ospredje: pionirke slovenske arhitekture, gradbeništva in oblikovanja